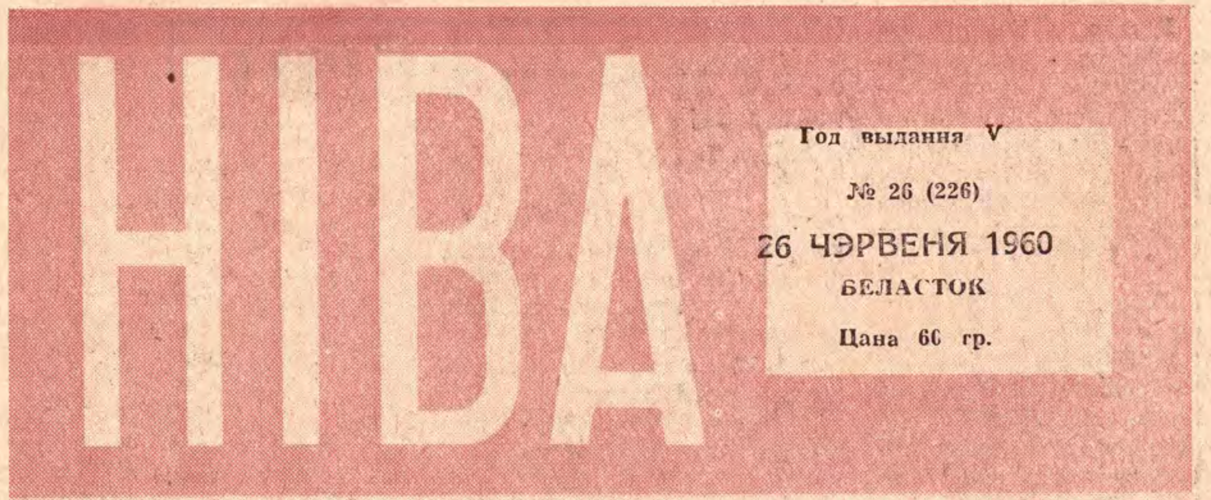
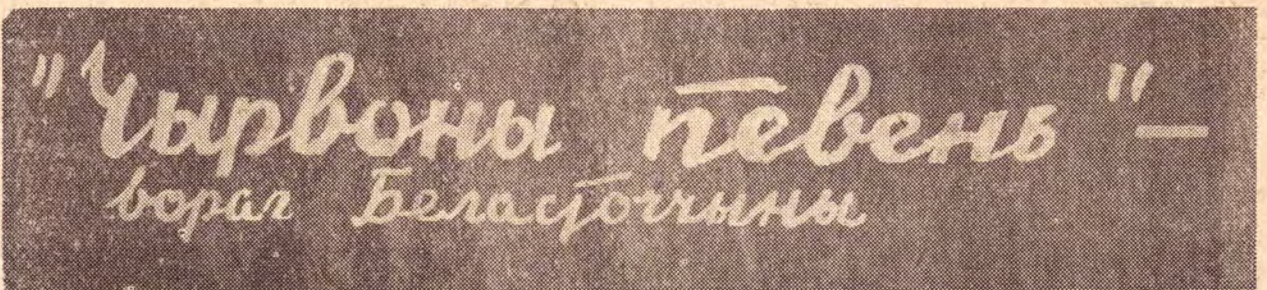

• ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА •

26 чэрвеня — Дзень савецкай моладзі. Моладзь Савецкага Саюза сваё свята спатыкае добрай, ахвярнай працай не толькі на прадпрыемствах і ва ўстановах, а і на сваіх дварах, на сваёй вуліцы, у сваёй вёсцы, горадзе, раёне. Падрыхтоўка да гэтага свята вялася пад лозунгам барацьбы за высокую культуру і прыкладны парадак, за лепшыя поспехі ў культурна - часавай спартыўнай рабоце, у мастацкай самадзейнасці, у арганізаванні розных аглядаў, конкурсаў, выставак і г. д. Адным словам, Дзень моладзі ў СССР — гэта масавое свята маладосці, радасці, дэманстрацыі талентаў, сілы і здароўя.

Пажар! Колькі жаху, няшчасця і гора прыносіць людзям гэтае слова. Колькі ж людскога дабра праглынае ў адну хвіліну гэты крывавы «чырвоны певень».

Амаль штодзень выюць гудкі супрацьпажарных каманд. З дымам ідуць мільёны (а нават мільярды) цяжка запрацаваных залатовак. Часта пры гэтым здараюцца вялікія трагедыі. У полымі гінуць людзі. Чаму так здараецца? Часта на гэта складаюцца выключныя выпадкі, аднак у большасці пажары ўзнікаюць з прычыны лёгкадумнасці ці проста людской дурноты. Малыя дзеці, пакінутыя ў хаце з запалкамі, распаленае вогнішча ў лесе ў час летняй сушы, нядбайна кінуты недакурак, стог сена або саломы побач з гаспадарскімі забудаваннямі, абітыя саломай сцены хаты — вось прычыны няшчасця.

На Беласточчыне няшчасці ад пажараў, якія тут сталіся стыхійнымі, штогод наносяць асабліва цяжкія страты вясковаму насельніцтву.

У мінулым годзе на Беласточчыне было 1271 пажараў. З дымам пайшло 45 мільёнаў 577 тысяч 100 злотых.

У гэтым годзе толькі ў чатырох першых месяцах было ўжо на Беласточчынне 130 пажараў, якія нанеслі насельніцтву страт агульнай сумай каля 6 мільёнаў злотых.

Гэтыя лічбовыя дадзеныя на першы погляд могуць камусь выдацца сухімі лікамі. Але колькі за імі крыецца людскога гора, няшчасця і горкіх слёз, вылітых людзьмі на папялішчы згарэўшай хаты, хлява ці іншай маёмасці. Колькі спатрэбіцца намаганняў, затраты здароўя, каб зноў аднавіць згарэўшую гаспадарку і стаць жыць па-чалавечаму?

Несумненна, што частка пажараў, якія адбыліся на Беласточчыне ў мінулым, узнікла, так сказаць, з прычын аб'ектыўных. Пры ўмовах вельмі цеснага забудавання нашых драўляных вёсак, у большасці пакрытых саламянымі стрэхамі, калі ў вёску ўдарыць пярун, пагасіць пажар проста немагчыма. У такім выпадку нават найбольш навейшае супрацьпажарнае абсталяванне не выратуе справы. Але колькасць пажараў, якія ўзніклі з аб'ектыўных прычын наогул вельмі нязначныя. Беспараўнальна больш узнікае іх з прычын людской нядбайнасці і занядбання супрацьпажарных правіл. Запалкі ў руках дзяцей, засмечаны панадворак, папяроса ў губах п'янага, нядбайна вычышчаны комін, хата, абітая саломай, — гэта асноўныя прычыны большасці ўзнікшых пажараў.

Супрацьпажарныя каманды Беласточчыны маюць у сучасны момант навейшае абсталяванне. Паветы маюць у распараджэнні ўсё большую колькасць супрацьпажарных самаходаў. Нават у апошні час павятовыя супрацьпажарныя каманды маюць свае каротка-хвалёвыя радыёстанцыі.

Але вось дзіўная рэч! Замест таго, каб колькасць пажараў паменшалася, яна, наадварот, усё больш узрастае. Аб гэтым найлепш сведчыць прыклад з Бельскага павета.

У 1958 годзе на тэрыторыі Бельскага павета ўзнікла 27 пажараў, якія нанеслі страты насельніцтву на суму 1.236.500 злотых.

У 1959 годзе колькасць пажараў павялічылася тут да 42, а страты, нанесеныя імі, узраслі да 2.271.000 злотых. Да пачатку чэрвеня гэтага года на Бельшчыне ўзнікла ўжо 18 пажараў, якія нанеслі страты агульнай сумай каля 4.000.000 злотых(!).

Сапраўды, вельмі жахлівае гэта параўнанне. І найбольш балючае тое, што большасць гэтых пажараў узнікла з прычыны нядбайнасці саміх сялян або іх дзяцей.

Нічога тады дзіўнага, што ў павеце зайшла патрэба арганізаваць сесію ПРН, прысвеча-

(Працяг на стар. 4)

Гутарка з новым сакратаром ГП БГКТ Уладзімірам Юзвюком

Галоўнае Праўленне нашага Таварыства, якое паклікаў III З'езд, прыступіла да рэалізацыі пастаўленых З'ездам задач.

Ад імя нашых чытачоў мы звярнуліся да выбранага III З'ездам новага сакратара Галоўнага Праўлення Уладзіміра Юзвюка з просьбай расказаць нам аб бліжэйшых планах дзейнасці нашага Таварыства. Вось, што сказаў нам сябра Юзвюк.

Задачы, якія ставіць перад сабой новавыбранае Галоўнае Праўленне, немагчыма рэалізаваць уласнымі сіламі без шырэйшай дапамогі актыва. Таварыства мае такі актыў, трэба яго толькі ўмела выкарыстаць.

Паколькі настаўнікі з'яўляюцца асноўнай сілай пашырэння асветы і культуры сярод сялян, Галоўнае Праўленне будзе рабіць усе намаганні, каб наладзіць супрацоўніцтва з імі і супольна ліквідаваць культурную адсталасць нашай вёскі. Я, як настаўнік, мяркую, што са сваімі калегамі знайду супольную мову.

Першыя крокі ў гэтым напрамку ўжо зроблены як папярэднім Галоўным Праўленнем, так і новавыбраным. 15 чэрвеня адбылася ў памяшканні ГП сустрэча з выпускнікамі настаўніцкай студыі, педагагічнага ліцэя і ліцэя выхавацельніц прадшколяў, якія атрымалі накіраванне на працу ў беларускія асяроддзі. З імі, як з маладымі, поўнымі энтузіязма да працы настаўнікамі, мы абмеркавалі справы ролі настаўніка ў беларускім асяроддзі. Апрача гэтага пазнаёмілі іх з працай ГП, мясцовымі беларускімі паэтамі і г. д.

Мы таксама наладзім супрацоўніцтва з інспектаратамі тых паветаў, у якіх існуюць беларускія школы. Мы вельмі хацелі б, каб гэтыя інспектараты запрашалі працаўнікоў Галоўнага Праўлення, а асабліва зацікаўлены ў гэтым я, на розныя нарады, раённыя канферэнцыі настаўнікаў, і нават на праверкі школ. Такое супрацоўніцтва дапамагло б Галоўнаму Праўленню бліжэй пазнаёміцца са школамі і настаўнікамі, на працу якіх мы разлічваем. Ужо цяпер мы хацелі б, а школьныя ўлады, мяркую, нам на гэта дазволяць, прысутнічаць на ўрачыстым заканчэнні навучальнага года ў некаторых беларускіх школах, а пасля на адкрыцці новага навучальнага года.

У жніўні Галоўнае Праўленне арганізуе культурна-асветны курс для кіраўнікоў мастацкай самадзейнасці на вёсцы. Набор кандыдатаў на гэты курс паказаў, што гэта амаль усе настаўнікі. Праграма курса надта цікавая. Пры складанні праграмы курса мелася на ўвазе практычнае прымяненне здабытых ведаў і напэўна школы будуць мець з гэтага карысць.

Дзеля далейшага ажыўлення культурна - асветнага жыцця на вёсцы выраšана стварыць да 1 верасня бягучага года невялікую прафесіянальную эстрадную групу, якая будзе сістэматычна наведваць усе вёскі. Зразумела, што для такіх выступленняў патрэбныя залы. У тых вёсках, дзе існуюць святліцы, цяжкасцей у гэтых адносінах не будзе. Дзе святліц няма, там будзем звяртацца да ўлад, каб па меры магчымасцей дапамаглі нам знайсці памяшканне для выступленняў.

Існуючы пры ГП 85-асабовы калектыў песні і танца будзе працаваць і далей, але зможа выступіць толькі там, дзе маюцца адпаведна вялікія залы.

(Працяг на стар. 2.).

РОДНЫЯ КРАЯВІДЫ

ПАРК У ЧЭРВЕНІ

Фота: В. Касакоўскі

З жыцця БГКТ

Гурток Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Катлах налічвае 36 членаў. Касір гуртка Марыся Пацэвіч сабрала амаль ад усіх членаў БГКТ ўзносы за 1960 год і здала іх у аддзел БГКТ у Бельску.

Таксама ўплацілі ўзносы за 1960 год члены гуртка з Галадоў. Многія члены гурткоў БГКТ ужо не маюць залегласцей за 1960 год. Напрыклад, настаўнік з Парцава Сцяпан Трафімюк даўно ўжо ўплаціў гадавую складчыну, якая, як вядома, складае 12 зл.

Многія члены БГКТ і паасобныя гурткі аплачваннем складчыны падкрэсліваюць сваю свядомасць, свае адносіны да арганізацыі БГКТ, бо гэта з'яўляецца элементарным абавязкам кожнага члена нашага Таварыства. Але шмат ёсць членаў БГКТ, і нават гурткоў, якія да гэтай, такой важнай, справы адносяцца нядбала, якія забываюць аб тым, што між іншым і з членскіх узносаў складаецца фонд нашага Таварыства. Можна сказаць, хто не плаціць членскіх узносаў БГКТ, той не думае аб нашым Таварыстве.

*

Гурток БГКТ у Шчэціне, які налічвае 30 членаў, узначальваецца ад нядаўна новым праўленнем. Старшынёй гуртка з'яўляецца Мікола Сычэўскі, сакратаром — Люба Серада і касірам Аляксей Ляшчынскі.

(м. х.)

*

Праўленне гарадскога Аддзела БГКТ у Беластоку 11 чэрвеня ў будынку Таварыства арганізавала танцавальную вечарыну на якой было больш 200 асоб. Вечарына была ўдана, моладзь з яе вельмі задаволеная. (К. Х.)

* * *

Гутарка з новым сакратаром ГП БГКТ — Уладзімірам Юзвюком

(Працяг са стар. 1).

Трэба адзначыць, што мастацкі ўзровень нашага калектыва высокі і ён можа сапраўды паказаць абразцы мастацтва. Галоўнае Праўленне разважае таксама магчымасці даваць інструктаж у культурна - асветнай працы паасобным гурткам. Плануецца павялічыць колькасць аўтарскіх сустрэч з насельніцтвам і асабліва школьнікамі. Фарміруецца таксама шырокая лектарская група.

Як сакратар навуковага гуртка я вельмі зацікаўлены навуковай дзейнасцю. Навуковы гурток аб'ядноўвае многа спецыялістаў, якія маюць велізарны энтузіязм да даследчых прац, а гэтага якраз на Беласточчыне не хапае. Беластоцкае ваяводства ўвогуле, а асабліва яго ўсходняя частка, даследвана яшчэ мала. Першыя крокі ў гэтым напрамку ўжо зроблены. У кастрычніку выйдзе першы зборнік папулярна - навуковых прац аб Беласточчыне. Мяркую, што дзякуючы энтузіязму нашых маладых спецыялістаў, такія зборнікі будуць выдавацца штогод.

Рэалізацыя пастаўленых III З'ездам БГКТ задач патрабуе шмат працы ад членаў Галоўнага Праўлення. Дзеля паляпшэння аператыўнасці працы мы правялі пэўную рэарганізацыю ў ГП. Пасля III З'езду створаны ў Галоўным Праўленні культурна - асветны і арганізацыйны аддзелы. У сувязі з гэтым наступіў падзел працы паміж працаўнікамі ГП. Кіраўніцтва культурна - асветным аддзелам даручана Віктару Шведу. Сакрат Яновіч загадвае зараз арганізацыйным аддзелам. Мяне асабіста, у сувязі з выбарам сакратаром ГП і даручэннем вельмі важнага адрэзка культурна - асветнай працы адклікалі з прамыслова-гаспадарчага праўлення Бэтэска. Нягледзячы на пэўныя персанальныя змены, усё яшчэ адчуваецца ў ГП недахоп культурна - асветных работнікаў, што ў значнай меры ўскладняе нашую працу. Аднак Галоўнае Праўленне зробіць усё, каб на будучы з'езд прыйсці з яшчэ большымі дасягненнямі. (пч)

Карыснае супрацоўніцтва

6. VI. 60 г. упершыню пасля другой сусветнай вайны моладзь Фальваркаў Тыльвіцкіх пры дапамозе інструктара Галоўнага Праўлення БГКТ Б. Кендзельскай арганізавала канцэрт мастацкай самадзейнасці. На канцэрт былі запрошаны прадстаўнікі Беластоцкай адзінкі В. О. П. і пагранічнікі.

Святкаванні пачаліся ад арганізавання ў школьным будынку сустрэч з ВОП-істамі і працаўнікамі ГП БГКТ. Пасля кароткага прывітання інстр. Б. Кендзельскай, прадстаўнік ВОП-у расказаў прысутным аб заданнях ВОП і яго дасягненнях за 15 год існавання. Яго калега падзяліўся ўражаннямі са службы на граніцы. Прысутныя з вялікай увагай выслухалі прамовы, а ў доказ пашаны і супрацоўніцтва ўручылі ўсім гасцям прыгожыя кветкі.

Сакратар ГП БГКТ Ул. Юзвюк падзякаваў за цёплае прыняццё, пасля пазнаёміў прысутных з працай Таварыства і пажадаў моладзі плённай працы ў развіцці культурна-асветнай дзейнасці ў вёсцы. Затым моладзь выступіла з пажаданнем, каб адзінка ВОП узяла шэфства над мясцовай моладдзю, на што прадстаўнікі ВОП-у выказалі згоду, абавязваючыся прысылаць у Фальваркі кінаперасоўку, арганізаваць канцэрт мастацкай самадзейнасці ВОП-істаў. З свайго боку моладзь абавязалася перадаць даход з вечарыны на падарункі тым пагранічнікам, якія 6. VI. неслі службу на Беластоцкім пагранічны.

На заканчэнне сустрэчы пагранічнікі дэманстравалі кінафільм, а іх духавы аркестр абслугоўваў вечарыну. Вельмі прыемнае, цёплае прыняццё гасцей дазваляе лічыць што супрацоўніцтва паміж мясцовай моладдзю і прадстаўнікамі беластоцкай адзінкі ВОП будзе ўмацоўвацца.

У. Ю.

Справа кожнага

У 1959 годзе ПЗУ (Państwowy Zakład Ubezpieczeń) у нашым ваяводстве выплаціў каля 100 млн. злотых толькі тым, хто ахоплены абавязковым страхаваннем і меў страты ў маёмасці па прычыне няшчасных выпадкаў.

Калі гаворыцца аб вёсцы, то абавязковым страхаваннем ахоплена маёмасць усіх сялян, якія маюць больш 0,50 га зямлі.

Аднак дзейнасць ПЗУ не абмяжоўваецца толькі абавязковым страхаваннем. ПЗУ вядзе шырокую сетку дабраахвотнага страхавання. Напрыклад страхаванне ад агня, крадзежу з узломам і звычайнага зладзейства. Такое страхаванне ахоплівае ўсю маёмасць: бялізну, адзежу, мэблю, кніжкі, розныя прылады. Аплата за страхаванне складае 2 злотых у год ад кожнай тысячы злотых, якія ўваходзяць у застрахаваную суму. ПЗУ нясе ў гэтым выпадку адказнасць і за 20 прац. застрахаваных рэчаў, якія можа грамадзянін узяць з сабой пры выездзе, напрыклад, на адпачынак.

Страхаванне на няшчасны выпадак, або трывалае калецтва. Прадбачваецца выплата застрахаванаму розных сум, у залежнасці ад сумы, на якую застрахаваўся чалавек. У сваёй дзейнасці ПЗУ не абмяжоўваецца толькі выплатай страхавых сум. 10 прац. страхавых складчын ПЗУ прызначае на запабягаўчую дзейнасць. За гэтыя сродкі ПЗУ будуе водазборышчы і рамантуе існуючыя. Прызначае сродкі для будаўнічых груп на пакрыццё дамоў агнеадпорнымі матэрыяламі, на арганізацыю дагляду вясковых дзяцей падчас гарачых палявых работ.

Значныя сродкі прызначаюцца таксама для сельгасгурткоў на закупку насення кукурузы, дзеля паляпшэння кармавой базы, а тым самым паменшыць страты ў жывёлагадоўлі. Аказваецца, што — на пачатак вясны, па прычыне недахопу корму, наглядаюцца найбольшыя страты ў жывёлагадоўлі. Толькі ў гэтым годзе ПЗУ прызначыў беластоцкім сельгасгурткам 369 тыс. злотых, дзякуючы чаму ўзнікла 350 гурткоў па вырошчванню кукурузы, а 150 гурткоў вырошчвае кармавую капусту. За сродкі ПЗУ купляецца і перадаецца ветарынарным пунктам абсталяванне і г. д.

Значныя сумы прызначаюцца таксама і на закладванне лёгкіх грамаадводаў, якое вядзе ПЗУ супольна з аддзеламі пажарных каманд. У 1959 годзе закладзена 30180 такіх грамаадводаў і ў гэтым годзе будзе закладзена столькі ж. На працягу бліжэйшых пяці год не будзе ўжо на Беласточчыне ніводнага будынка без грамаадвода.

Падчас закладкі грамаадводаў зазямленне іх належыць да абавязку сялян. Аднак сяляне ўсё яшчэ не разумеюць неабходнасці іх зазямлення, або, скарачаючы сабе працу, зазямляюць грамаадводы нязгодна з атрыманымі інструкцыямі. Незазямлены грамаадвод, або зазямлены дрэнна, зусім не забяспечвае будынка ад грому.

Пашырэнне дабраахвотнага страхавання, гэта і павелічэнне сродкаў выдаткаваных ПЗУ на запабяганне нешчаслівым выпадкам. Гэта большыя сумы на абсталяванне пунктаў аховы здароўя, карэткі хуткай дапамогі, паляпшэнне сродкаў сувязі і г. д.

Пагэтаму пашырэнне страхавання ляжыць у інтарэсах кожнага грамадзяніна нашай краіны. (пч)

Удары па прэстыжу ЗША

Цэлы свет ажыўлена каменціруе аб правале візіта Айзенхауэра ў Японію. Гэта «паражэнне прэзідэнта ЗША як быццам падвяло вынікі палітычнаму курсу ЗША, накіраванаму на ўмацаванне «халоднай вайны» і гонкі ўзбраення, на скалочванне агрэсіўных ваенных блокаў пры дапамозе антынародных рэжымаў. «Рэдка калі ў дыпламатычнай гісторыі які — небудзь прэзідэнт ЗША цярпеў адно за другім паражэнне так, як цярпіць Дуайт Айзенхауэр, — канстаціруе карэспандэнт агенства «Асошэйтед Прэс», які разам з прэзідэнтам бярэ ўдзел у паездцы па Азіі. «Японія, — падкрэслівае ён, — захлопнула дзверы перад самым носам прэзідэнта».

Паражэнняў усё больш і больш. На працягу 31 дня наступаў адзін крызіс за другім.

Прэстыж Айзенхауэра найбольш пацярпеў у выніку наступных здарэнняў:

1) бура, якая разгулялася ў сувязі з амерыканскімі шпіёнскімі самалётамі і крахам канферэнцыі на вышэйшым узроўню,

2) ануляванне старшынёй Савета Міністраў СССР запрашэння Айзенхауэра да наведання Савецкага Саюза,

3) адкліканне паездкі прэзідэнта ў Японію.

Урад Кішы, выслугоўваючыся перад сваімі амерыканскімі гаспадарамі, парушаючы волю народа, працягнуў праз парламент дагавор аб новым ваенным саюзе з ЗША.

Таму народны гнеў з кожным днём набірае сілы і выражаецца ў масавых забастоўках, дэманстрацыях ва ўсёй краіне, а асабліва ў Токіо. Мільёны японцаў падымаюцца на барацьбу супраць ваеннага саюза з ЗША. У гэтай барацьбе ўдзельнічаюць усе: сацыялісты, камуністы, кансерватары, рабочыя, студэнты, настаўнікі, гандляры, сяляне.

У нашыя часы народы, пасталеўшыя і закаліўшыся ў схватках са сваімі ворагамі, добра разбіраюцца, дзе праўда, а дзе лож.

Самыя магутныя сілы знаходзяцца на баку імперыялістаў: грошы, армія, турмы, прапагандысцкі апарат, але яны бяссільныя там, дзе падымаюцца велізарныя народныя масы.

А вось прыклады.

Крывавая дыктатура Батысты пры падтрымцы ЗША жорстка распраўлялася з годнасцю кубанскага народа. Так было ўчора. А сёння рэжым Батысты не існуе. Народ Кубы ўстанавіў на сваёй зямлі такія парадкі, якія яму па душы.

Мільёны долараў патраціў Вашынгтон на падтрымку марыянетачнага рэжыму Лі Сын Мана. І што ж, дарэмна.

Яшчэ больш сумны лёс напаткаў былага правіцеля Турцыі, у адрас якога амерыканская прапаганда да апошняга часу падкрэслівала пахвалу за «адданасць» «свабоднаму міру».

Зараз амерыканскі прэзідэнт ліжацца з палітычным трупам Чан Кай шы.

Выбух магутнага вулкана народнага гневу ў Японіі заставіў перамяніць маршрут дальнеўсходняй паездкі Айзенхауэра, і ён не мае магчымасці пацісnуць рукі свайго прыяцеля Кішы, панаванне якога, магчыма, ужо не доўгае. Адным словам, настаў час, што спадары за акіянам, лёгкадумна ігнарыруючыя урокі гісторыі, павінны прыслухацца да прэдасцярог, каб не аказацца ў становішчы безнадзейных банкротаў.

Апрацаваў М. Х.

Перад тым, як пойдзеш на сенажаць або ў поле, добра прыхавай запалкі, каб дзеці не нарабілі пажару.

Карэспандэнцыя з Б.С.С.Р.

ВОСК з ТОРФУ

Паглядзіце на карту Беларусі. Вы бачыце, як многа на яе тэрыторыі азёр і забалочаных мясцін.

Блізкасць Балтыйскага мора, наплыў паўночна-заходніх вятроў ствараюць спрыяльныя ўмовы для ўзнікнення балот. На працягу тысячы год праходзіў працэс адмірання расліннасці і накаплення арганічных рэчываў, што прывяло да ўзнікнення магутных запасаў торфу. Тарфяныя балоты займаюць звыш дванаццаці працэнтаў паверхні рэспублікі і разлічаны на больш пяці мільярдаў тон сухога торфу. У некаторых месцах тарфяныя пакровы перавышаюць 10 метраў.

У мінулым гэтыя балоты з'яўляліся крыніцай убогасці і рассаднікам хвароб. Малярыя, раматус, цяжкая хвароба — каўтун былі неадлучнымі спадарожнікамі насельніцтва беларускага Палесся.

Правадыр і арганізатар савецкай дзяржавы Уладзімір Ільіч Ленін вырашыў выкарыстаць тарфянікі як сродак паліва ў перыяд разрухі і грамадзянскай вайны. Згодна з яго ўказаннямі, незадоўга пасля Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі былі арганізаваны навукова - даследвальныя, вучэбныя і гаспадарчыя арганізацыі, перад якімі было пастаўлена заданне хутчэйшага ўтварэння магутнай тарфяной прамысловасці і яе механізацыі. Ленінскі план электрыфікавання краіны прадугледжваў пабудову шматлікіх буйных электрастанцый, працуючых на тарфяным паліве.

Зараз у Беларусі 80 прац. электраэнергіі вырабляецца на тарфяных электрастанцыях. Штогод на паліва здабываецца больш 10 млн. тон торфу, што забяспечвае каля паловы паліўнага баланса рэспублікі. Праведзены шырокія меліярацыйныя работы, якія дазволілі асушыць сотні тысяч гектараў тарфянікаў і пераўтварыць балоты ва ўраджайныя землі, на якіх калгаснае сялянства збірае багатыя ўраджаі.

У Акадэміі навук Беларускай ССР працуе Інстытут Торфу — адзіная ў Савецкім Саюзе акадэмічная навукова - даследчая ўстанова, пакліканая вывучаць торф і распрацоўваць пытанні комплекснага яго выкарыстання ў народнай гаспадарцы. Беларускія вучоныя акрэслілі агульную колькасць запасаў торфу і сапрапелей у рэспубліцы, вывучылі характар размеркавання тарфяных месцанараджэнняў і ўмовы іх утварэння, дакладна даследавалі хімічны склад торфу, распрацавалі тэхналагічныя прыёмы яго здабывання. умовы газіфікацыі і тэрмічнай перапрацоўкі торфу. Гэтыя і іншыя даследы беларускіх вучоных далі магчымасць накрэсліць і ажыццявіць рацыянальныя шляхі выкарыстання торфу ў народнай гаспадарцы, далі магчымасць паставіць багацце, якое знаходзіцца ў торфе, на службу чалавеку.

Аб выніках адной з такіх работ беларускіх вучоных і будзе мова ў гэтым артыкуле.

Вывучэнне хімічнага складу верхавых тарфянікаў паказала, што ў іх знаходзіцца вялікая колькасць васковых рэчываў. Асабліва багаты воскам саснова - пушыцавыя торфы. Воск з торфу лёгка сцягваецца арганічнымі растворамі — бензінам, бензолам, спіртам, ацэтонам і некаторымі іншымі. Пасля адлучэння раствору атрымліваецца сыры тарфяны воск чорнага колеру, у якім апрача воску, ёсць невялікая колькасць парафіны і смол. Працэс аддзялення смол ад сырога тарфянога воску называецца абясcмольваннем, і ў выніку яго ажыццяўлення атрымліваецца абяссмолены тарфяны воск, у якім колькасць воску павялічваецца да 92 — 95 прац.

Апошняй стадыяй вытворчасці тарфянога воску з'яўляецца працэс рафінавання, г. зн. ачысткі ад рэчываў, якія даюць воску чорны колер. Урэшце атрымліваецца воск светлага колеру, падобны на пчаліны

Так праводзіцца тэхналогія вытворчасці воску з торфа, распрацаваная нашымі вучонымі. У сучасны момант закончана пабудова першага ў рэспубліцы і ў Савецкім Саюзе доследнага завода па вытворчасці воску з торфа, які ў бліжэйшы час распачне эксплуатацыю і дасць першыя тоны гэтага каштоўнага прадукта.

Якое прымяненне мае тарфяны воск? Вывучэнне гэтага пытання паказала вялікую народна - гаспадарчую каштоўнасць воску. З тарфянога воску вырабляецца чорныя і светлыя крэмы для абутку, ён ідзе на выраб рознавіднай тэхнічнай паперы — васкоўкі, капіравальнай паперы, капіравальнай стужкі, каляровых алоўкаў, гуказапісных матэрыялаў, грампласцінак і г. д. Ва ўсіх гэтых вырабах тарфяны воск з'яўляецца паўнацэнным заменнікам буравугальнага мантан - воска, імпартаванага да нас з заграніцы. Тарфяны воск з поспехам замяняе пчаліны ў якасці поразапаўняльніка пры паліраванні мэблі. Ён выкарыстоўваецца на падрыхтоўку шліфовачна - паліровачных паст, мастык, эмульсій для паліроўкі нікляваных, алюмініева - крэмністых і іншых металічных вырабаў. Тарфяны воск мае прымяненне ў паліроўцы легкавых аўтамабіляў, для вырабу штучнай і натуральнай скуры і г. д., дзе тарфяны воск замяняе дэфіцытны імпартаваны карнавубскі воск.

Урэшце, што асабліва важнае, тарфяны воск замяняе стэарын у лёгкаплаўным складзе дзеля дакладнага ліцця некаторых асноўных дэталей машын, станкоў, аўтамабіляў, трактароў, самалётаў і іншых, якія маюць складаную канфігурацыю, і цяжка зрабіць іх выточваннем з метала. Таму машынабудаўнічая прамысловасць распрацавала метад іх вытворчасці шляхам адліўкі з расплаўленага метала ў раней падрыхтаваныя формы. Такі метад выканання складаных дэталей і называецца точным ліццём. Точнае ліццё па выплаўленым мадэлям патрабуе вялікай колькасці стэарыну, які вырабляецца са спажыўных тлушчаў, таму пошукі замяніцеля стэарыну з'яўляюцца важнай задачай, вырашэнне якой дасць магчымасць накіраваць спажывецкія тлушчы па назначэнню — для патрэб насельніцтва.

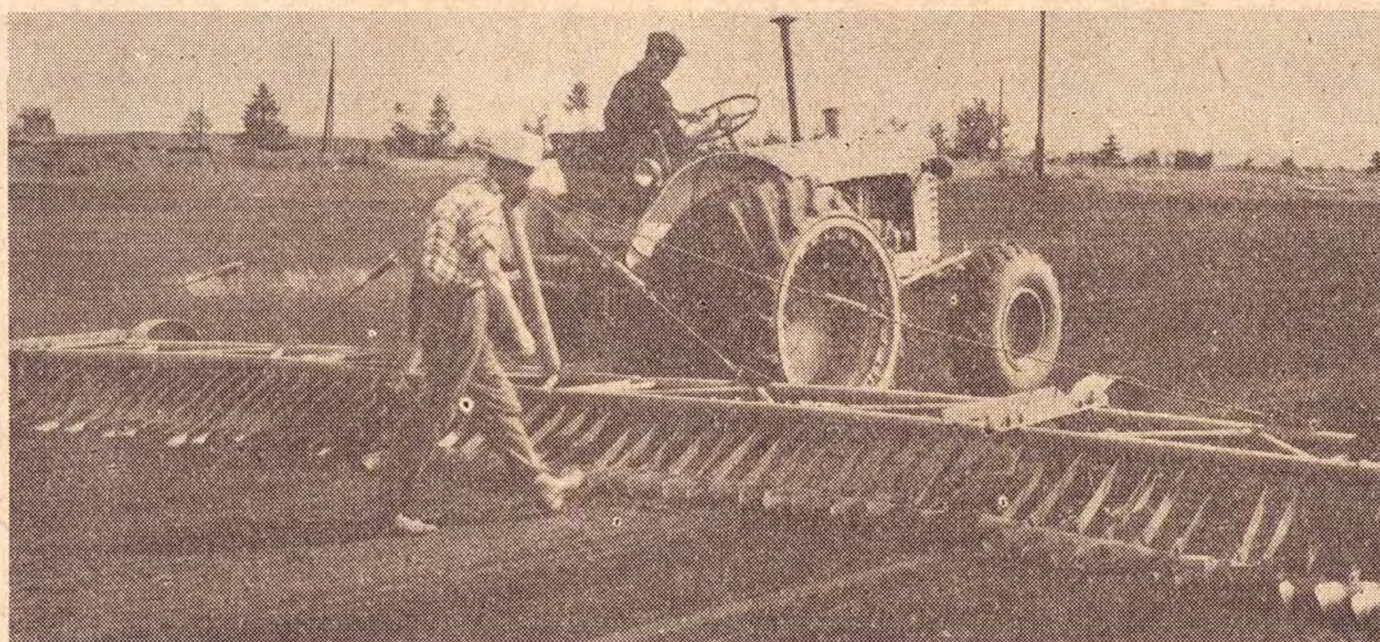
Доследы паказалі, што сыры тарфяны воск з'яўляецца высокаякасным і паўнакаштоўным замяніцелем стэарыну ў точным ліцці. Металічныя вырабы, зробленыя на аснове васковых саставаў, у паўтара раза больш дакладныя чым аналагічныя дэталі, атрыманыя на аснове стэарынавых саставаў. Такім чынам, тарфяны воск абяспечвае тэхнічны прагрэс машынабудаўнічай прамысловасці. прытым, па сіле свайго хімічнага састава і высокіх фізіка-хімічных якасцей, ён пакуль што не мае канкурэнтаў і не можа быць заменены іншымі воскамі расліннага паходжання. Вытвор тарфянога воску патрабуе дакладнага вывучэння тарфяных месцанараджэнняў; вывучэння характару размяшчэння бітумінозных тарфоў, распрацоўкі тэхналогіі іх здабывання, канструявання новых машын і механізмаў для механізацыі працаёмкіх працэсаў вытворчасці. Гэтыя работы праведзены, і маем усе неабходныя навуковыя даныя для арганізацыі новай галіны прамысловасці ў нашай рэспубліцы — прамысловасці вытворчасці воску і торфа.

Так працай савецкіх вучоных раскрываецца кладавая прыроды і падпарадкоўваецца заданням заспакаення растучых патрэб народнай гаспадаркі.

Балоты перасталі быць крыніцамі хвароб, яны падпарадкаваны волі чалавека, сталі крыніцамі багацця і сродкам павышэння матэрыяльнага дабрабыту савецкага народа.

Старшы інжынер Інстытута торфу Акадэміі навук БССР Франц Герасімовіч даследуе фрэзбарабан новай канструкцыі.

Старшы інжынер аддзела механізацыі Беларускага дзяржаўнага інстытута праектавання торфапрадпрыемстваў Мікола Жынь назірае за працай [illegible] новай канструкцыі (Торфапрадпрыемства «Усяж» Мінскай вобласці).

Рыхтуецца да друку „Беларускі навукова - літаратурны зборнік і беларускі каляндар на 1961 г."

Намаганнямі навуковага гуртка пры ГП БГКТ рыхтуецца да друку зборнік навуковых прац. Да зборніка будзе далучаны каляндар на 1961 год.

У зборнік увойдуць навуковыя і навукова - папулярныя працы з галіны літаратуры, гісторыі, а таксама адна праца з галіны геаграфічна - эканамічнай. Шырокая будзе літаратурная частка зборніка, у якой змесцяцца не друкаваны яшчэ беларускі фальклорны матэрыял, сабраны на Беласточчыне, невялікая цікавая п'еса, апавяданні, вершы. Каляндарная частка прыдзе з парадамі гаспадарам, дасць некаторыя даныя, якія будуць служыць шырэйшаму кругу чытачоў.

Шырэй аб «Беларускім зборніку» напішам пазней.

М. К.

З жыцця сельгасгурткоў

Больш актыўнасці

Некаторыя сельскагаспадарчыя гурткі ў Гайнаўскім павеце маюць ужо за сабою шмат дасягненняў. Члены іх сапраўды стараюцца, каб штосьці рабіць, каб стварыць магчымасці да развіцця сельскай гаспадаркі ў сваёй вёсцы праз пакупку сельскагаспадарчых машын, рацыянальнае выкарыстанне існуючых рэзерваў у гаспадаранні глебай. Шмат гурткоў арганізавалі ўжо ў сябе школы і курсы сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, з якіх маюць карысць не толькі сельгасгуртkоўцы. Напрыклад сельскагаспадарчы гурток у Тарнопалі.

Члены яго ў мінулым годзе арганізавалі конкурс гадоўлі матыльковых раслін і залажэння сіласных ям. Вынікі былі добрыя. Праўленне Павятовага саюза сельгасгурткоў у Гайнаўцы прызнала 1.000 зл. ўзнагароды, якія члены гуртка ўключылі ў кошт пакупкі абмалотачнага агрэгата (купілі восенню мінулага года). У бягучым годзе сельгасгуртkоўцы з Тарнопаля прымаюць удзел у конкурсе рацыянальнага перахоўвання гною. З гэтай мэтай бетануюць падлогі хлявоў і абораў, робяць студзенкі на гнаёўку. Да ўдзелу ў конкурсе прыступіла 8 членаў гуртка. (пк)

У Цялушках

Сельгасгурток у Цялушках, Бельскага павета, яшчэ вельмі малады. Арганізаваны ён у пачатку гэтага года. Але формы дзейнасці гэтага гуртка даволі цікавыя.

Вясной гурток арганізаваў конкурс вырошчвання кукурузы. Пасеялі яе пакуль на спробу, усяго толькі 35 кілаграмаў. Але, калі ўдасца, на другі год пасеецца больш.

Члены сельгасгуртка пастанавілі таксама павялічыць жывёлагадоўлю. З гэтай мэтай яны прыступілі да конкурсу гадоўлі цялят.

Працу гуртка абмяжоўвае існуючая ўсё яшчэ ў вёсцы цераспалосіца. Пры такіх умовах цяжка ўводзіць механізацыю да апрацоўкі глебы. Але, нягледзячы на гэта, у апошні час у гуртку выбрана камісія, якая зоймецца зборкай складчын на малацільны агрэгат і другія сельгасмашыны.

Да сельгасгуртка ў Цялушках далучылася 11 гаспадароў. Старшынёй яго з'яўляецца Сцяпан Максімюк. (вб)

Алімпіяда сельгасведаў у Сямяцічах

Дзякуючы ініцыятыве павятовага праўлення ССМ і пры выдатнай дапамозе павятовага праўлення Саюза сельгасгурткоў 29 мая бягучага года адбылася ў Сямяцічах павятовая алімпіяда для слухачоў курсаў па сельгаспадарчай падрыхтоўцы.

На алімпіяду, якая разыгрывалася ў гарадскім клубе, прыбыло каля 100 асоб, з усіх куткоў Сямяціцкага павета. Удзельнікі алімпіяды адказвалі перад камісіяй на шматлікія пытанні з галіны сельскай гаспадаркі. Гэтая алімпіяда дазволіла прагледзець дасягненні курсаў сельгаспадарчай падрыхтоўкі за мінулы навучальны перыяд.

Для ўдзельнікаў алімпіяды, якія паказалі найлепшыя веды па сельскагаспадарчым справам, камісія падрыхтавала шмат каштоўных узнагарод. Першую ўзнагароду — двухтыднёвую пабыўку ў доме адпачынку — камісія прызнала Рэгіне Залоўскай з школы сельгаспадрыхтоўкі ў Жалях.

Пасля афіцыйнай часткі ўдзельнікі алімпіяды весела правялі час пад гукі танцавальнай музыкі.

Павятовыя праўленні ССМ і Саюза сельгасгурткоў у Сямяцічах маюць намер арганізоўваць гэткія алімпіяды і ў наступных гадах. Іх ініцыятыву трэба толькі пахваліць, бо яна прыцягвае сялянскую моладзь да авалодвання сельскагаспадарчымі ведамі. (вр)

„Цудоўныя" людзі Гайнаўшчыны

Не паскупілася маціпрырода «цудоўных» людзей для Гайнаўшчыны У Тынявічах Вялікіх дзейнічае манах - варажбіт. У Лядах быў некалі славуты па ўсю аколіцу сляпы «яснавідз». Пасля ён, калі разбагацеў на людской наіўнасці, ажаніўся, выехаў з Лядаў і стаў зусім нармальным чалавекам.

У Істоку зноў ад даўжэйшага часу дзейнічае знахорка «Варка». Яна ў вачах наіўных можа сваімі чароўнымі спосабамі зрабіць усё, што толькі захоча: вылечыць любую хваробу, замовіць ружу, каўтуна, зубы, аздаравіць чалавека, калі яго злы вецер падвее. Спрытная гэта жанчына. На наіўнасці цёмных людзей збівае сабе капіталік. Пабудавала дом, купіла балон. Але і сама ад нейкага часу пачала прыхворваць. І вось дзіўная рэч, такая славутая чараўніца, а вылечыць сябе не можа. Але Варвара Іванюк (бо так называецца знахарка), як гэта кажуць, не ў цемя бітая. Калі пачала недамагаць, адразу падалася да лекара. Цяпер доктар з Бельска часта да яе прыязджае, робіць уколы. Вядома, аб гэтым не ведаюць «Варчыны» пацыенты. Бо калі б ведалі, то несумненна перасталі б верыць у яе «цудоўныя» дурасці, не ехалі б да яе, не плацілі б шарлатанцы грошай. (вб)

Патрэбна акушэрка

На тэрыторыі грамадскай рады нарадовай Каралёвы Мост існуе 2 вясковыя пункты аховы здароўя: адзін у Залуках (існуе 5 год), другі — у Каралёвым Мосце (існуе 1,5 года). Выгаду маюць людзі з навакольных вёсак, што так блізка да лекара. Калісь былі вымушаны верыць у дапамогу розных бабак. Таму яшчэ і цяпер некаторыя старыя не вераць, што лекар дапаможа.

Але ўсё было б добра, каб на гэтых 2 пункты аховы здароўя была акушэрка. Яна ж вельмі патрэбная, бо, як гаворыць лекар Станіслаў Глечман з Залукаў, і так мае шмат працы з сваімі пацыентамі, а тут яшчэ трэба быць самому акушэрам. А калі яшчэ возьмем пад увагу, што прыняць дзіця на свет найлепш адпавядае жанчыне, дык акушэрка на некалькі тысяч насельніцтва на тэрыторыі ГРН Каралёвы Мост надта патрэбная. Аказваецца, што штат ёсць, ёсць памяшканне, і сувязь з Беластокам (ПКС) добрая, прыгожая мясцовасць, але найгоршае — няма ахвотных.

Гэтае апошняе датычыць зрэшты не толькі аднаго вясковага пункта аховы здароўя. Штогод заканчвае сярэднія медсясцёрскія школы шмат выпускнікоў з акушэрскай спецыялізацыяй. Але іх усё яшчэ мала, і то перадусім на вёсках. Чаму? Прычына простая; маладыя дзяўчаты не ахвотна ідуць да працы ў вёскі. Ведаю гэтае па сваіх знаёмых. «Я лепш буду дзесьці пры бальніцы, буду выконваць работу не па сваёй прафесіі, менш зарабляць, але ў горадзе», — сказала мне А. П. Дзіўны, вельмі дзіўны падыход! (МК)

Солтыс — хабарнік

Солтыс у Вычулках — чалавек «дзелавіты», як кажуць аднавяскоўцы. Калі ён захоча ўладзіць нейкую справу ў прэзідыуме грамадскай рады нарадовай у Клюковічах, або нават у Сямяцічах, дык абавязкова ўладзіць. А розных спраў хапала. Яго пачалі гаспадары запрашаць на гарэлку. Ён не ўмеў адмовіцца. Ішоў і піў. Ды чужая гарэлка нейк лепш смакавала, прыемней пілася. Калі вельмі хацелася солтысу выпіць, дык ён сам дапамінаўся і абяцаў, што абавязкова дапаможа атрымаць ільготу ў падатку ці ў абавязковых пастаўках мяса. Між іншым і ў Веры Чайкоўскай Анатоль Міткевіч дапамінаўся гарэлкі і абяцаў, што даб'ецца, каб прэзідыум ГРН прызнаў ёй некаторыя ільготы.

Самыя «шчырыя» гутаркі меў солтыс з Уладзімірам Сцепанюком.

— Знаеш, — гаварыў ён, — каб дабіцца табе ільготаў у выкананні гаспадарскіх абавязкаў, мяне таксама будзе крыху каштаваць. Калі хочаш, дык зробім так: я буду карыстацца тваім паўгектарам зямлі, а за гэта ты будзеш мець ільготу ва ўсім, добра?

Сцепанюк, вядома, згадзіўся. Анатоль Міткевіч у прэзідыуме ГРН дабіўся сваёй мэты. Сцепанюку прызнаны ільготы. І ўсё было б ціха, каб аб гэтым не даведалася мясцовая партыйная арганізацыя, а пасля грамадскі камітэт партыі, які пастанавіў Анатоля Міткевіча звольніць з становішча солтыса, а таксама прааналізаваць працу некаторых членаў прэзідыума ГРН у Клюковічах.

Такім чынам, дзякуючы партыйнай арганізацыі ліквідавана несправядлівасць, якая хвалявала многіх гаспадароў. Палепшыцца сітуацыя таксама ў прэзідыуме ГРН, бо некаторыя члены яго не апраўдвалі даверу выбаршчыкаў. **М. СВАЯК**

„Чырвоны певень" — вораг Беласточчыны

(Працяг са стар. 1)

...кую выключна справам супрацьпажарнага забеспячэння. Гэтая сесія адбылася 10 чэрвеня. Як паказвае ход сесіі, насельніцтва Бельшчыны характарызуецца нейкай асаблівай нядбайнасцю і абыякавасцю ў адносінах да супрацьпажарных правіл. У мінулым годзе 77 асоб на тэрыторыі павета пакарана за гэтую нядбайнасць. Нягледзячы на гэта, яшчэ ў некаторых вёсках, як напрыклад, у Райску, Плюцічах, Рыбалах і другіх, можна і цяпер сустрэць хаты, сцены якіх шчыльна абіты саломай. А гэта ж порах у час летняй спякоты. На сесіі між іншым абмеркавана справа дзённых вартаўнікоў у кожнай вёсцы, якія будуць берагчы вёскі ад выпадкаў пажараў.

Набліжаецца гарачы час летніх палявых работ, калі ў вёсцы днём мала дзе сустрэнеш старэйшага чалавека. Гэта найбольш небяспечны час. Пакінутыя без апекі дзеці могуць нарабіць няшчасця. І таму справа дзённых варт у вёсках вельмі актуальная.

Другая справа — гэта забеспячэнне адпаведнай колькасці вады, неабходнай на выпадак пажару. Супрацьпажарныя басейны з'яўляюцца ўсё яшчэ рэдкасцю ў нашых вёсках. І ў гэтым выпадку жыхароў гэтых вёсак характарызуе нейкая ўпартасць і абыякавасць.

Людзі прызвычаіліся да таго, што гэта ім зробіць нехта з «гары», што на басейн у павеце знойдуцца сродкі. Трэба адкрыта сказаць, што на такія сродкі няма чаго спадзявацца. Супрацьпажарныя басейны можна і трэба будаваць сваім гаспадарчым спосабам. Басейн не патрабуе вялікіх капіталаўкладанняў. Можна яе рэалізаваць грамадскім чынам, сіламі ўсёй вёскі. Карысць жа ў першую чаргу будуць мець самі сяляне.

І яшчэ адна справа, гэта нядбайнасць у працы камінараў. Грошы то яны ад людзей бяруць, але комінаў не хочуць чысціць сумленна. А калі ўжо чысціць комін, то са злосці, або пліту разаб'е жалезнай гіркай, або цэглы ў коміне паразвальвае. А чаму ж не могуць нашыя міліцыянеры мандаціка ўляпіць такому камінару-хуліганy. Само і на прысудную калегію папрасіць яго і павучыць ветлівасці ў адносінах да сялян.

Справа ў тым, што ад нас саміх у многім залежыць, ці крывавы «чырвоны певень» будзе разбойнічаць у нашых вёсках ці не. Таму супольнымі сіламі і намаганнямі трэба даць яму адпор, а колькасць пажараў і гора людское паменшыцца.

В. БАРШЧЭЎСКІ

На здымку: на пажарышчы ў вёсцы Войшкі, Бельскага павета.
Фота — аўтара.

СЕМІНАР
бібліятэкараў

7 і 8 чэрвеня ў турыстычнай мясцовасці Белавежа адбыўся гадавы семінар беларускіх бібліятэкараў.

Якія агульныя вывады зрабіў семінар? За перыяд 1959/60 гадоў моцна павялічыўся кнігазбор беларускай літаратуры ў вясковых бібліятэках. У сучасны момант налічваецца звыш 5.500 экз. кніжак — у той час, калі параўнальна яшчэ не так даўно гаварылася аб звыш 3 тыс. беларускіх кніжак у бібліятэках.

Прыемна падкрэсліць, што зборнік нашых мясцовых паэтаў «Рунь» карыстаецца шырокім зацікаўленнем сярод чытачоў. У многіх бібліятэках за мінулую восень і зіму быў пазычаны па 15 (пятнаццаць) разоў, што з'яўляецца своеасаблівым рэкордам!

Сярэдняя лічба пазычэнняў роднай кніжкі ў грамадскіх бібліятэках пераважна многа меншая, чым у бібліятэчных пунктах. Гэта тлумачыцца тым, што грамадскія бібліятэкі знаходзяцца ў сельскіх адміністрацыйных цэнтрах, дзе існуюць школы са сваімі багатымі беларускімі кнігазборамі ў школьных бібліятэках.

А бібліятэчныя пункты ўжо знаходзяцца ў тых вёсках, дзе існуюць пачатковыя школы, або іх зусім няма. Таму на гэтых пунктах у такіх вёсках канцэнтруецца амаль усё зацікаўленне жыхароў кніжкай. Бо школьныя бібліятэкі там наогул многа скрамнейшыя.

З гэтага вывад ясны: трэба даваць больш чым дагэтуль беларускай літаратуры ў бібліятэчныя пункты!

Важнай формай у працы бібліятэкара з'яўляецца надзённая сувязь з настаўнікам. Ён, і толькі ён, можа вельмі многа дапамагчы ў арганізаванні літаратурнай вечарыны. Гэта сур'ёзна спрыяе папулярызацыі літаратуры. Другая справа, настаўнік па натуры сваёй прафесіі з'яўляецца дастатковым знаўцам літаратуры. З гэтым фактарам павінен лічыцца кожны бібліятэкар.

У заканчэнне гэтых некалькіх праблем варта ўспомніць аб яшчэ адным вывадзе гэтага семінара. Сцверджана, што кожная беларуская бібліятэка павінна атрымліваць нейкі беларускі ілюстраваны часопіс. Напрыклад, «Беларусь». Вопыт некалькіх вясковых бібліятэк указвае на тое, што выпіска часопіса «Беларусь» у даволі значнай меры садзейнічае пашырэнню беларускага чытальніцтва.

Па-першае, прыцягвае ён чытача сваёй цікавасцю. Па-другое, у ім сістэматычна публікуюцца кароткія рэцэнзіі на новыя беларускія выданні, якія нярэдка ўжо знаходзяцца ў нашых вясковых бібліятэках. Гэта акрэслівае ў сур'ёзнай меры запатрабаванні чытачоў.

Праграма семінара была досыць цікавай. Перад прысутнымі выступіў былы працаўнік «Нівы» — цяпер журналіст «Беластоцкай газеты» рэд. Аляксандр Амільяновіч. Ён надзвычай цікава расказаў аб супольнай барацьбе беларусаў і палякаў у змаганні з гітлераўскім нашэсцем.

Не менш займальна правёў гутарку мгр. Мікалай Гайдук з Бельскага беларускага ліцэя, які даў аналіз творчасці Хадыкі, Галавача і Цішкі Гартнага — беларускіх літаратурных выдатнасцей.

У наладжаным літаратурным вечары прынялі ўдзел мгр. Мікалай Гайдук і Віктар Швед. Выступілі яны са сваімі новымі паэтычнымі творамі. (ся)

АБАВЯЗКОВАЯ НУДА?

(ЛІСТ ДА СЯБРОЎКІ)

Мы атрымалі копію лісту ад аднаго з нашых сяброў. Думаем, што змест гэтага лісту павінен зацікавіць усіх настаўнікаў, якія працуюць на вёсках. Публікуем гэты ліст без ніякіх уласных каментарыяў. Калі ласка, чытайце!

РЭДАКЦЫЯ

Дарагая Надзенька!

Прабач, што так даўно я не пісаў, але ў апошнім часе накапілася ў мяне сапраўды шмат спраў, якія не дазволілі выкраіць хаця б хвілінку часу.

Ці Ты яшчэ памятаеш нашую апошнюю сустрэчу? Доўга Мы з Табой тады гутарылі аб умовах жыцця вясковага настаўніка. У прыватнасці нашыя меркаванні датычылі, як сама прыпамінаеш, перад усім Тваёй, так сказаць, скромнай асобы.

Твае вывады ў асноўным зводзіліся да таго, што настаўнік, а асабліва настаўніца, працуючы на вёсцы, не мае ніякіх перспектыў на сапраўды шчаслівае жыццё. Прабыванне ў вёсцы для настаўніцы — гэта, на Тваю думку, у пэўным сэнсе судовы прыгавар на яе асабістае шчасце. Довады, якія Ты знаходзіла на сваё апраўданне, ляжалі ўсё ж дзесьці за Табой.

Усе і ўсё было вінаватае, але не Ты, як настаўніца, як чалавек з адукацыяй. У сябе самой, у сваіх паводзінах Ты не змагла заўважыць нічога дрэннага.

Здавалася Табе, што інакш увогуле не можа быць. Прабач, Надзенька, але гэткае становішча, на маю думку, надта несправядлівае. На жаль, не Ты адна так мяркуеш.

Згаджаюся з Табой, што аб'ектыўныя ўмовы абмяжоўваюць магчымасці поўнага культурнага жыцця ў вёсцы. Няма там тэатру, кінаперасоўка заглядвае рэдка, да пастаяннага кіно далёка, не заўсёды ёсць радыё, а аб тэлебачанні няма што нават і ўспамінаць.

— Якое тут жыццё? — гаварыла ты мне. — Нуда, нуда і больш нічога!

Але ці Ты калі імкнулася знайсці якісьці выхад з гэткай сітуацыі?

— Так! — адкажаш рашуча. — Хацела б к чорту пакінуць гэтую вёску і знайсці працу дзесьці ў горадзе!

І гэта ўсё? Нічым больш не сушыла Ты галавы? Нічога тады дзіўнага, што з'ядае Цябе нуда, ад якой не можаш вылечыцца, хаця ёсць простае лякарства. Яно называецца — праца.

У вёсцы, у якой Ты вучыш, шмат маладых дзяўчат і хлопцаў. У вольны ад сваіх штодзённых заняткаў час блытаюцца яны па вёсцы, як авечкі без пастуха. Урэшце найчасцей пападаюць да крамы і ў «агністай вадзе» шукаюць уцехі.

Праўда большасць з іх не мае за сабой нават пачатковай школы, і нялёгка знайсці супольныя тэмы з чалавекам, які будзе Табе расказваць з захапленнем аб тым, што ў суседа Нікіты рабая карова прывяла дваячкі, а дзядзька Сцяпан вывез ўчора дзесяць вазоў гною, але пачуўшы аб Коласе, Купале, Маякоўскім, ці Міцкевічу неразумна пачне глядзець Табе ў вочы. Так, гэта не простыя справы. Аднак жа ці ты ўвогуле паспрабавала зрабіць што-небудзь у тым напрамку? Ці калі падумала Ты, што ўжо Тваё грамадскае становішча сярод насельніцтва вёскі назначае Цябе на духоўнага правадыра сялянскай моладзі, ды не толькі моладзі? Ці Ты сама не ствараеш вакол сябе штучнай мяжы? Ты ж беларуска, добра ведаеш беларускую мову, вучыш і жывеш выключна сярод беларускага насельніцтва. Чаму ў штодзённых зносінах з акружаючымі цябе людзьмі не карыстаешся роднай мовай? Ці думаеш, што гэта павышае Твой аўтарытэт? Ці можна пры гэткіх умовах наладзіць якое-небудзь супрацоўніцтва з моладдзю, калі яна на кожным кроку адчувае над сабой Тваю «адукаваную панскасць»? Застаецца тады нуда, праўда?

Аднак жа — не!

Магу Табе паказаць дзесяткі прыкладаў паспяховага і выдатнага супрацоўніцтва настаўнікаў з моладдзю. Шмат выігрываюць на гэтым настаўнікі і моладзь. Не хапае ім часу на нуду, і яны вельмі тым задаволены, але мусіш ведаць, што яны да гэтай працы ўкладаюць сваё сэрца і не падаюць духам, пацярпеўшы няўдачы. Гэтая праца, гэтыя змаганні становяцца іх асабістым жыццём, іхняй штодзённай справай.

Што робяць? Або лепш, што трэба рабіць?

Універсальнай праграмы няма, і быць не можа, але заўсёды пачынаць трэба ад рэчаў простых, і ў першую чаргу ўзбуджаць цікавасць да кніжак, потым паступова пераходзіць да больш складаных форм, да мастацкай самадзейнасці.

За некалькі дзён пачнуцца канікулы. Будзе шмат часу на абмеркаванне розных спраў. Падумай, Надзенька, і аб тым, што я Табе напісаў.

Не, напэўна неабавязкова сядзець ў каралеўстве нуды! Гэтае каралеўства можна разваліць сваімі рукамі. Толькі да гэтага патрэбна шчырая ахвота. Чакаю тваго адказу. Жадаю Табе прыемнага адпачынку ў час канікул. Твой сябра.

(проз. знана рэд.) ВІКТАР

Прачыталі? Ну, і што вы на гэтае? Мо' ў вас ёсць уласныя прапановы? Мо' вы не згодны з аўтарам лісту? Калі ласка, падзяліцеся з намі, з рэдакцыяй, сваімі меркаваннямі на гэтую тэму. Чакаем вашых лістаў.

Еўрапеец

вытаўшы, кінуўся ў дзверы, пераскокваючы чыгуны, патэльні і міскі, у якіх стаяла ежа і цеста.

— Я цябе правучу! — крычаў я на сабаку.

— Табе гэта надта пасуе, — сказаў іранічна бацька: — Разам спіце, а потым бойку пачынаеце.

Канчаткова дабіты словамі галавы сям'і, я аднак не страціў надзеі на пагодны настрой. Раптыў зараз жа словам злагадзіць бацькоўскую душу і рассеяць сваю цяжкасць.

—Знаеш, тата, — звярнуўся я з палёгкай на душы, — які я меў сёння сон, гэта расказаць проста немагчыма. Што ж за прыгожыя ночы пачаліся. Гэта куды за дзень...

— Цікава... — прамармытаў тата.

— Сённяшняя ноч — гэта прыгажосць, якой не сустракаў яшчэ ў жыцці. Вось, здаецца, я з сваёю нарачонаю еду па вуліцы Парыжа, а балконы аж гнуцца ад людзей. Фотарэпарцёраў — цемра бяжыць, спераду і ззаду машыны, а я сабе толькі на адзін і другі бок пасылаю пацалункі.

— Хлусіш сынок.

— Ды, яй-Богу, праўду кажу.

— А мяне там не відаць было?

— Ды дзе там убачыш у такім натоўпе.

— Вось табе і маеш, усё меў, а пра бацьку і забыў.

— Не, я гавару, што ўначы было.

— Для бацькі гэта без розніцы, а важнае, што забыў яго.

— Каго?

— Бацьку! — каго, — абурана адказаў бацька, ляснуўшы дзвярыма пакоя.

— Сцёпка, табе есці не хочацца? — пісклівым голасам прашчабятала маці.

— Ну чаму не, трэба было б штось крыху перагрызці.

— Пачакай хвілінку, зараз я рыбу якую прыпяку.

З кухні праз дзірку даносіўся востры пах вісжаўшага на патэльні карася.

Ну і лакомая яда гэтая рыба, — думаў сабе, лежачы на ложку.

Веснавы дзень паволі хіліўся з поўдня. Я зажмурыў вочы. І з той ці іншай прычыны хутка аказаўся на станцыі і з важнасцю падышоў да касы. Гледзячы на тоненькія зграбныя пальцы касіршы, сказаў:

— Пардон мадам, мне адзін да Беластока.

Праз некалькі хвілін з білетам ішоў ужо да цягніка. Увайшоў у вагон, потым у купэ, у якім сядзела двое пажылых людзей, якія прынялі мяне надта ветліва. Ад першых слоў у нас забязалася шчырая ўсебаковая гутарка. Цягнік засвістаў і рушыў з месца. Час ад часу спыняўся па дарозе, каб забраць новых пасажыраў. Я выняў часопіс і пачаў чытаць, што заўсёды практыкуецца ў дарозе. Звярнуўшы ўвагу на некаторыя канкрэтныя інфармацыі з дасягнення ракетнай тэхнікі, не заўважыў, як ціха ўвайшла нейкая дама, прывітаўшы нас па-французску.

— Бонжур мас'е, — сказала далікатным тонам, кінуўшы на мяне некалькі вострых поглядаў.

— Бонжур мармазель, — адказаў я, незважаючы далей больш ні на што.

Дама, ад якой разышоўся лагодны пах духоў, села насупраць мяне і пачала ўкладаць рэчы.

Я, пусціўшы па-над газетай некалькі разоў «жураўля», убачыў, што з выгляду была падобна да парыжанкі. Нос мела невялікі, які сапраўды пасаваў да яе прыгожага твару. Вочы чорныя і хітрыя, такія, што здавалася, бачыць імі нават праз сценку. Фігуру мела прыгожую і павабную. Калі пачала распранацца, я заўважыў, што бюст зусім артыстычны і нават падобны, як у Лелябрыгіды. Я аднак далей чытаў часопіс, з якога ўжо нічога не разумеў. У часопісе замест слоў бачыў яе, як нейкую цудоўную ілюстрацыю. Ад такога захаплення фігурай, крануўся некалькі разоў з месца і пачаў, як наступіў на тоненькую замшавую туфельку.

— Пардон мармазель, — сказаўшы з няёмкасцю, адвярнуўся да акна, дзе раз-по-раз мігалі тэлефонныя слупы ў клубах чорнага дыму паравоза. Дама, лёгка ўсміхнуўшыся, далей прадаўжала касметычную работу. Я зноў пачаў выцягваць той жа часопіс, каб дачытаць спартыўныя навіны. Дама, пачырванеўшы, далікатна спытала:

— Ці пан да Беластока.

— Ўі, — з пыхай працадзіў я.

— Вельмі прыемна.

— Вы мусіць далей яшчэ?

— Так, я на радзіму ў Марсель.

— Што! У Марсель! Немагчыма. Гэта горад, аб якім я мару ўсё сваё жыццё.

— Вось, калі хочаце, можаце рэалізаваць свае праекты і ехаць разам, — запрапанавала марсельянка. — У нас жыццё іншае, чым тут, іншая прырода, лепшыя людзі. Матацыклямі нават ездзіць не хочуць, а ўсё лімузіны. Чамаргэсу і не ведаюць такога, як тут, па вашым Падляшшы, а ўсё ромы, лікеры, каньякі і т. п.

Лімузіны, ромы, каньякі, марсільянкі праз хвіліну зрабілі ў мяне хаос у галаве. Не паспелі мы нагаварыцца, як цягнік спыніўся ў Беластоку.

Дзяўчына пачала апранацца, я таксама цягнуў на плечы свой крацясты капот.

— Я-я-я хачу запытацца ў вас, — звярнуўся я.

— Калі ласка. Можа ці пагода будзе?

— Не. Ці і я мог бы з в-вамі...

— Так, вы мне падабаецеся, як ніхто ніколі.

— Я-я-я таксама не хацеў бы вас страціць.

— Дык чаго ж, спадарожнічайце да Марселя і нічога не страціце.

— Ну, благадаць! — закрычаў я, ачараваны праектам.

Праз некалькі хвілін мы ішлі ўжо ў варшаўскі цягнік. Раздаўся свіст паравоза і... я раскрыў вочы.

Астыўшы карась ляжаў на стале ў патэльні. Побач яшчэ валяліся параскіданыя лісты з пушкінскай «Казкі аб рыбаку і рыбцы».

Ад нашага карэспандэнта

Адкрытка з Бухарэста

Пасля двухднёвага падарожжа Ваш карэспандэнт прыбыў у сталіцу Румыніі — Бухарэст. Дагэтуль мне не даводзілася быць у Бухарэсце, таму перш за ўсё я вырашыў знайсці нейкі інфарматар ці план горада. Дарэмна. Пасля вайны не выйшла з друку ніводная таго роду публікацыя. На пытанне — чаму? — мне адказалі, што план вуліц горада надта хутка змяняецца, таму штогод трэба было б выдаваць новыя публікацыі.

Нялёгка мне было зразумець гэты адказ. Ні англійская, ні нямецкая, ні руская мовы не памаглі мне ў гэтым. Румыны, найчасцей гавораць па-румынску. Гаворачы на гэтай мове, разумеюць некаторыя французскія словы, якіх не разумею я.

З гэтага цяжкага становішча вызваліў мяне карэспандэнт Агенства Польскага друку ў Румыніі — Станіслаў Левандоўскі.

Ён аказаўся бясцэнным маім праваднікам. За два гады пабыўкі ў Бухарэсце выдатна авалодаў румынскай мовай, і што важнейшае, мае службовае таксі, якое прызначыў мне ў карыстанне. На працягу аднаго дня я аб'ехаў усе важнейшыя вуліцы і падрабязна запісаў гісторыю горада. Зразумела, дзякуючы мудрасці свайго калегі — журналіста.

Не маю намеру падрабязна перадаваць чытачам усе набытыя веды. Аднак у сувязі з тым, што ў мінулым годзе Бухарэст святкаваў 500-годдзе свайго заснавання, варта ўспомніць аб некаторых фактах.

Бульвар імя ген. Магеру — нацыянальнага героя з перыяду «Вясны Народаў»

Гісторыя пачынаецца, як байка: 500 год таму, нейкі пастыр Букур натхнёны любоўю да Усявышняга, за свой кошт, збудаваў царкоўку над рэчкай Донабовічу. Навакольнае насельніцтва прызнала ваду ў рэчцы цудоўнай і пачала пасяляцца над ёю.

Не ведаю, колькі праўды, а колькі фантазіі ў гэтай аповесці. Зараз царкоўкі Букурэ няма. На яе месцы стаіць магутны храм. Рэчка Донабовічу накіравана ў гарадскія каналы.

Шмат год прайшло, пакуль з занядбанага, убогага гарадка Бухарэст пераўтварыўся ў вялікі еўрапейскі горад. Атаманскае царства лічыла яго аддаленай перыферыйнай мясцінай.

Развіццё горада пачалося толькі з моманту перамогі руска - англійска - французскай кааліцыі ў вайне 1829 года. Да «Вясны Народаў» 1848 г. колькасць насельніцтва павялічылася з 50 да 300 тысяч.

Дабрачынцам Бухарэста румынцы называюць рускага генерала Кісялёва, які ў I палове мінулага стагоддзя быў тут царскім намеснікам. Апрача свайго ўласнага палаца візантыйска - венецкага стылю, ён пабудаваў першы вялікі шпіталь (які існуе і працуе да зараз) і шэраг грамадскіх будынкаў. Імем Кісялёва названа адна з галоўных вуліц горада.

Сённяшні Бухарэст налічвае 1 мільён 300 тысяч насельніцтва. Тут гуртуецца каля 20 прац. румынскай прамысловасці (славуты завод імя 23 жніўня, які выпускае вагоны, трактары і металаапрацоўчыя станкі), 23 тэатры і большасць вышэйшых навучальных устаноў, у якіх навучаецца 20 тысяч студэнтаў.

Найбольш захапляючае ўражанне выклікала ў мяне архітэктура новапабудаваных дамоў. Дамы простыя, лёгкія і надзвычай каляровыя.

Апошнім часам румынцы пабілі рэкорд у галіне будаўніцтва. Для адзначэння набліжаючагася III З'езду рабочай партыі на працягу 8 месяцаў пабудавалі 12 будынкаў, у якіх налічваецца 1.400 3-охпакоевых кватэр. Давялося мне бачыць, як людзі спраўлялі наваселле.

Недахоп жыллёвых памяшканняў — гэта, наогул, штодзённая з'ява. Каб ліквідаваць гэты недахоп румынцы паставілі перад сабой важную і гааровую задачу — пабудаваць да канца гэтага года 10,5 тысяч 3-охпакоевых кватэр. Калі глядзіш на працу тутэйшых людзей, пераконваешся, што план гэты яны несумненна выкакаюць.

Ул. ЛАЗІНСКІ

Сцірка з'яўляецца найбольш цяжкай працай у хатняй гаспадарцы. Кожная гаспадыня марыць аб пакупцы электрычнай сціральнай машыны. Мары гэтыя не заўсёды могуць быць рэальнымі, так як сціральныя машыны, якія знаходзяцца ў нашых магазінах, пакуль што надта дарагія і мала іх ёсць. Аднак сціральную машыну за 100 злотых купіць можа сабе кожная маці, якая захоча ўцешыць сваю малую дачку, бо гэтая «пралька» (у сувязі з цаной) прызначаецца для дзяцэй як практычная цацка.

„Пралька" за 100 зл.

Пры дапамозе гэтай сціральнай машынкі можна вымыць вопратку для лялькі, насавую хустачку і т. п. дробныя рэчы.

Яе абслуга зусім простая і бяспечная. Маленькі электрычны рухавічок запускаецца ў рух токам ад двух плоскіх батарэек з звычайнага электрычнага ліхтарыка. Гэтыя батарэйкі прадаюцца разам з цэлым механізмам. Тока з двух батарэек хапае на чатыры гадзіны бесперапыннай працы. Іх лёгка можна выменіць на новыя.

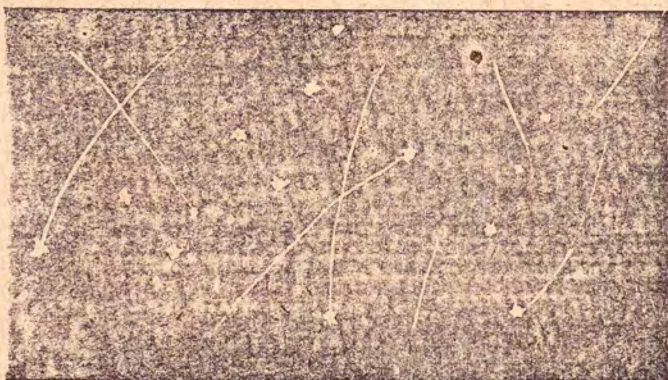
Бацькам, якія захочуць зрабіць падарунак сваім дзецям у сувязі з днём нараджэння, імянін, ці з іншай нагоды, раім выбраць сціральную машынку «Самося». Прадукуе яе завод «А-З» у Варшаве як прадметы пабочнай прадукцыі, а пакупнікоў ёсць так многа, што завод не можа пакрыць усіх заказаў.

вр.

«Пралька» — «Самося»

Нябесныя камені

Адкуль з'явіліся метэарыты ў нябеснай прасторы? Існуюць два меркаванні. Па аднаму — гэта рэшткі распаўшайся планеты, якая рухалася паміж арбітамі Марса і Юпітэра, а па другому — рэшткі першапачатковага гіганцкага скаплення пылінак і буйных каменняў, з якога ўтварыліся планеты.

У сярэдзіне мінулага стагоддзя было ўстаноўлена, што каметы, або «хвастатыя зоркі», з'яўленне якіх калісьці выклікала забабонны страх, гэта вялікае скапленне метэарытаў.

Наблізіўшыся да Сонца, метэарыты ад награвання пачынаюць выдзяляць пару і газы, якія ўтвараюць хвост каметы — самую характэрную асаблівасць. Хвост некаторых камет дасягаў даўжыні больш за 50 мільёнаў кіламетраў, перавышаючы трэць адлегласці ад Зямлі да Сонца.

Многа камет рухаецца вакол Сонца, абягаючы яго ў параўнальна кароткія тэрміны (ад двух да дваццаці год). І кожны раз, набліжаючыся да Сонца, яны трацяць рассейваючы ўздоўж арбіты, частку сваіх метэарытаў. Калі Зямля сустракаецца з такім скапленнем дробных метэарытаў, то назіраецца так званы «дождж падаючых зорак».

Хімічны аналіз паказаў, што метэарыты па свайму складу дзеляцца на тры групы: жалезныя, жалезакаменныя і каменныя. Жалезныя метэарыты складаюцца з жалеза, з невялікай прымессю нікелю; жалезакаменныя — напалавіну з жалеза; каменныя — з мінералаў, у састаў якіх уваходзіць алюміній, кальцый, кісларод, крэмній, магній і сера.

Ніякіх рэчываў, якія б адрозніваліся па хімічнаму саставу ад зямных, ніякіх новых хімічных элементаў у метэарытах не знойдзена. У гэтым можна бачыць адзін з доказаў у карысць матэрыялізму, які прызнае матэрыяльнае адзінства зямных і нябесных цел.

Тэхніка XX стагоддзя.

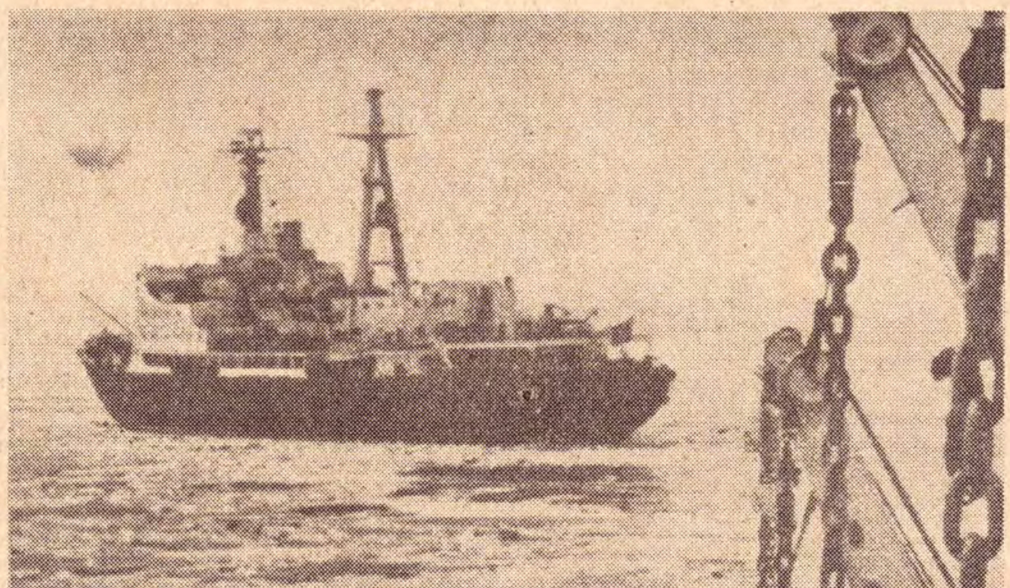
Розум атама

«Ленін» — гэта першы ў свеце невайсковы карабель з атамнай устаноўкай. «Ленін» мае 134 м даўжыні, 28 м шырыні. Вышыня яго раўняецца 4-павярховаму будынку. Танаж 16.000 тон. Гэта найбольшы ледакол з усіх існуючых на свеце ледаколаў. Моц яго — 44 тысячы КС.

Ледакол, які рухаецца пры дапамозе вугля, можа плаваць без папаўнення палівам 20 дзён, нафтай — 40 дзён. Ледакол з атамнай устаноўкай можа без папаўнення быць у моры найменш 12 месяцаў. Замест 200 тон нафты на суткі расходуе некалькі дзесяткаў грамаў уранавага «паліва». На паліве, якое за адзін раз забярае з сабой атамны ледакол, ён можа праплысці дарогу ў 150—200 тысяч км.

Усе працэсы, звязаныя з кіраваннем ледакола «Ленін», выконваюць электронныя аўтаматы. Яны замяняюць чалавека на многіх адказных пастах. Забяспечаныя радаровымі «вачыма», аўтаматы вядуць карабель па вызначанаму маршруту нават у цемры і ў імгле. Калі на дарозе з'яўляецца лядовая гара, мінаюць яе бяспечна. Вядуць нават дзённік, у якім аўтаматычна запісваюць важнейшыя падзеі на караблі.

«Ленін» можа плысці сярод ільдоў, таўшчынёй 2,5 метраў.

Атамны ледакол у ільдах Балтыкі.

Кулінарны курс

Сярод шматлікіх курсаў, якія арганізуюцца сельгасгурткамі і Саюзам сялянскай моладзі, найбольшай папулярнасцю сярод дзяўчат і жанчын карыстаюцца кулінарныя курсы. Кожная з іх імкнецца да таго, каб стаць добрай гаспадыняй, каб умець смачна навáрыць, напячы булак, пячэння, тортаў і г. д.

У вёсцы Садова (Дубровскі павет) на кулінарны курс прыходзіць 22 гаспадыні. Вялікім зацікаўленнем карыстаюцца ўсе ўрокі. Жанчыны, атрымаўшы веды на ўроку, у хаце адразу практычна пераконваюцца, што можна куды рацыянальней харчавацца (м. с.)

Лекарская камісія для кароў

У вёсцы Дубічы-Царкоўныя 7 і 10 чэрвеня лекарская камісія абследавала кароў і выкрыла некалькі выпадкаў захворвання кароў на сухоты. Пры ўжыванні сырога малака ад такіх кароў можа захварэць і чалавек. Такую праверку кароў неабходна правесці і ў іншых вёсках.

Л. ГРЫГАРУК
Дубічы Царкоўныя

У дружбе з новым

Усё новае, пакуль увойдзе ў жыццё вёскі, напаткае перашкоды, не карыстаецца ў многіх выпадках даверам у сялян. Вось, напрыклад, было так з мінеральнымі ўгнаеннямі. Падобным недаверам карыстаўся і воз — балон.

У Сурожкаве (Сакольскі павет) першым пачаў угнойваць свае палі мінеральнымі ўгнаеннямі Алесь Хомчык.

— Калі станеш сеяць па полі, дык шылам хлеб будзеш есці. — пасмейваліся аднавяскоўцы. Але пазней пераканаліся, што гэта «парашок» павялічвае ўраджай. Калі Алесь Хомчык рабіў воз - балон, дык таксама гаспадары з сваёй і суседніх вёсак з ірoніяй да гэтага адносіліся.

— Купляй яшчэ аднаго каня, — гаварылі. Такі вялізны воз не падсілу аднаму каню. Але пасля таксама пераканаліся, што такі воз-балон значна аблягчае працу гаспадара. Цяпер у Сурожкаве ўсе гаспадары парабілі вазы - балоны.

Алесь Хомчык, а таксама сусед яго Міхась Собаль многа чытаюць сельскагаспадарчай літаратуры. З іх бяруць прыклад іншыя гаспадары і павялічваюць сельскагаспадарчую вытворчасць.

м. х.

„NIWA”

Organ ZG BTSK Adres ZG BTSK Białystok ul Warszawska 11, telefon 54-14

Redaguje Kolegium Adres redakcji Białystok ul Wesołowskiego 1 tel centr 37-41 red naczelny i sekretariat 25-89

Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa”

Warunki prenumeraty w Polsce miesięcznie — 2 40 zł kwartalnie — 7 20 zł półrocznie — 14 40 zł rocznie — 28 80 zł

Wpłaty kierować na PKO Nr 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch” Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma

Prenumeratę na „Niwę” przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju Cena prenumeraty za granicą kwartalnie — 10 15 zł półrocznie — 20 30 zł i rocznie — 40 60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto PKO Nr 1-6-100024 PKWZ „Ruch” Warszawa

Zamówienia na „Niwę” z krajów europejskich tak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONIA” Warszawa Krakowskie Przedmieście nr 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4 16

Nkł. 5.000 Bltk N-3

Растуць рады партыі

Сямяціцкая партыйная арганізацыя за апошнія 5 месяцаў (ад 1. I. да 1. VI. 1960 г.) павялічылася на 153 кандыдаты партыі.

Да найбольш перадавых партыйных арганізацый па пашырэнню сваіх радоў належыць ПОП у Клюковічах і Мілейчыцах. Клюковіцкая грамадская партыйная арганізацыя ўзрасла на 18 кандыдатаў, а Мілейчыцкая — на 26.

м. х.

Гурток ЗМВ будуе школу

Гурток Саюза сялянскай моладзі ў Алексіне (Бельскі павет) актыўна ўключыўся да будовы школы ў сваёй вёсцы. Арганізуе ён мастацкія выступленні і даход з іх перакazвае на фонд будовы школы. На апошніх мастацкіх выступленнях гурток зарабіў 5 тысяч зл. Да гэтага часу гурток ЗМВ перадаў на будову школы 22 тыс. зл.

м. х.

Бібліятэкары з сярэдняй адукацыяй

8 выпускнікоў Беларускага ліцэя ў Гайнаўцы выказала жаданне працаваць кіраўнікамі бібліятэчных пунктаў у Гайнаўскім павеце. У сувязі з гэтым, тыя кіраўнікі бібліятэчных пунктаў, якія не маюць сярэдняй адукацыі, будуць звольнены, а іх месца зоймуць абсальвенты сярэдняй школы. Такім чынам, пачынаючы з гэтага года, усе кіраўнікі бібліятэчных пунктаў у Гайнаўскім павеце будуць мець сярэднюю адукацыю. Застанецца працаваць толькі тры бібліятэкары без сярэдняй адукацыі, аднак гэтыя сябры прадаўжаюць сваю адукацыю і неўзабаве таксама атрымаюць атэстаты сталасці.

(пч)

З ЛІПЕНЯ Г. Г. У ТЭАТРЫ ІМЯ А. ВЕНГЕРКІ ВЫСТУПАЕ КАЛЕКТЫЎ ПЕСНІ І ТАНЦА, ЯКІ ІСНУЕ ПРЫ ГАЛОЎНЫМ ПРАЎЛЕННІ БГКТ. У НОВААПРАЦАВАНАЙ ПРАГРАМЕ — БЕЛАРУСКІЯ, РУСКІЯ, УКРАІНСКІЯ ПЕСНІ, А ТАКСАМА ТАНЦЫ І МУЗЫКА. ПАЧАТАК КАНЦЭРТУ Ў 17.00 і 20.00 ГАДЗ. ПАПЯРЭДНІ ПРОДАЖ БІЛЕТАЎ ВЯДЗЕ «ОРБІС», ГАЛОЎНАЕ ПРАЎЛЕННЕ БГКТ, ВУЛ. ВАРШАЎСКАЯ 11, І РЭД. «НІВЫ», ВУЛ. ВЕСАЛОЎСКАГА 1. ЧЛЕНЫ БГКТ МОГУЦЬ АТРЫМАЦЬ БІЛЕТЫ НА СПЕКТАКЛЬ У 17.00 ГАДЗІН З 50 ПРАЦ. АБНІЖКАЙ У ГАРАДСКІМ АДДЗЕЛЕ.

Таленавіты чалавек

Мікола Шаўкевіч з Паўднёвага Вострава (Сакольскі павет) вельмі здольны чалавек. «Залатыя рукі мае», — кажуць аднавяскоўцы. Ён на сталяра не вучыўся, з зробіць і стол і дзверы. А калі Коля зробіць дзіцячую цацку, дык купленая ў Беластоку ў «Малюху» ёй не дараўнаецца. Самалёт або самаход яго вырабу і прыгожы, і моцны. Менавіта моцны, гэта асноўная якасць яго прадукцыі. А вядома, дзіцячыя цацкі павінны быць перадусім моцныя.

М. С.

Куды пайсці вучыцца

Адна з трох школ у Польшчы

Тэхнікум малочнай прамысловасці ў Беластоку з'яўляецца адной з трох школ гэтага тыпу ў Польшчы.

Рыхтуе тэхнікум высокакваліфікаваных тэхнікаў для малочнай прамысловасці. Навука працягваецца ў гэтай школе 5 гадоў.

Абсальвенты тэхнікума атрымоўваюць званне тэхніка - тэхнолага і накіроўваюцца да працы ў малочнай прамысловасці. А малочная прамысловасць мае вельмі вялікае запатрабаванне на кадры спецыялістаў. Адукацыя, атрыманая ў тэхнікуме адкрывае таксама вароты да вышэйшых устаноў.

Немясцовая моладзь можа атрымаць месца ў інтэрнаце. Умовы прыняцця да тэхнікума наступныя:

1) заканчэнне 7 класаў пачатковай школы,
2) узрост 14 — 17 год,
3) здача ўступных экзаменаў па польскай мове і матэматыцы,
4) метрыка нараджэння,
5) 2 фотаздымкі,
6) заява і ўласнаручна напісаная аўтабіяграфія.

Адрас школы:
Technikum Przemysłu Mleczarskiego
Białystok, ul. Dąbrowskiego 23, tel. 23-53.

На здымку: у малочнай лабараторыі

Для пагарэльцаў

Гурток сялянскіх гаспадынь у Далубове (Сямяціцкі павет) шырока разгарнуў мастацкую самадзейнасць. На сцэне выступае там не толькі моладзь, але пажылыя людзі. Апошнім разам была арганізавана пастаноўка пад загалоўкам «Маральнасць пані Дульскай». У ёй удзел узялі між іншымі 40-гадовая Зося Камінская, 45-гадовая Ядвіга Мазур і 50-гадовая Ніна Патэнга.

Артысты - аматары выступалі таксама з гэтай пастаноўкай у вёсцы Гарнова. Даход з двух мастацкіх выступленняў гурток сялянскіх гаспадынь прызначыў на пагарэльцаў у Рудцы (Бельскі павет).

Недысцыплінаваная прадаўшчыца

Вясковыя крамы працуюць пераважна ад 8 гадзіны да 11-тай, а пасля ад 15 да 20 гадзіны. Такі распарадак працы ў прадаўшчыцы Марысі Палікатус з Катлоў (Бельскі павет). Але яна не прытрымоўваецца графіка працы, які пацверджаны мясцовым прэзідыумам грамадскай рады народовай. Марыся Палікатус працуе ў краме ў тыя гадзіны, у якія ёй асабіста падабаецца. У ранніх гадзінах яе вельмі рэдка можна застаць у склепе. Гаспадары неаднойчы прыдуць да крамы, пачакаюць і з гневам адыходзяць дамоў. І так марнуюць многа часу з-за недысцыплінаванай прадаўшчыцы.

М. С.

РАКЕТА

— Несвядомыя грамадзяне, — звярнуўся да нас Кастусь, — цяпер і баран разумее, што сіла ў калектыве, а вы з аслінай упартасцю па-старому, кожны асобна, на кірмаш ездзіце. Ды як ездзіце? На каня, як вашы прадзеды. Калісьці людзі на валах ездзілі, нават з Крыму соль валамі вазілі. Значыцца, у нашых бацькоў конь быў прагрэсам у параўнанні з валом. А які ў вас прагрэс? У Беларусі, напрыклад, калгасы грузавікамі на кірмаш выязджаюць. Шэсць дзесяткаў кіламетраў на гадзіну, гэта не фунт мармеладу! А мы, што? І мы не лыкам шыты, будзем ездзіць на кірмаш калектыўна — ракетай Ракета — не вялікая штука. Яе і самім зрабіць можна. Яна дзейнічае пры дапамозе рэактыва. Замест паліва мы можам гной выкарыстаць.

Тут Кастусь паставіў міску з вадою, зрабіў лодку з паперы, прымацаваў ля кармы кавалак цукру, спусціў лодачку на ваду, і яна пачала рухацца.

— Во, бачыце! Цукар распускаецца, выклікае рэакцыю і лодачка адпіхаецца рэактыўнай сілай, — урачыста растлумачыў Кастусь.

— Для ракеты шкада марнаваць цукар, лепш варэння ўсёй вёсцы наварыць, — заўважыла цётка Луша.

— Дурная галава, цукар я ўзяў дзеля эксперыменту, ракета будзе дзейнічаць на гнойным газе, — растлумачыў Кастусь.

— Як на газе, то пасадзім у яе Максіма, ён заўсёды на газе, — падказала Лушка.

— Не твая галава да гэтай справы. Ракеце патрэбны газы не гарэлачныя, а згаральныя пад ціскам, — адазваўся Кастусь.

— Не можа быць! — узрадаваўся Максім. Тады расціснем, майстры, літроўку, а нават і больш, калі патрэбна будзе для ціску.

— П'яным забараняю забіраць голас, — прыкрыкнуў Кастусь.—Ракета — справа сур'ёзная. Тысячу кіламетраў на гадзіну — не пераплюнеш. Да кірмашу 30 кіламетраў, а ракета прамахне іх за дзве мінуты.

— От, ужо брэшаш, я за дзве мінуты да хлява даходжу, — адазвалася цётка Лушка.

— Ты па зямлі ходзіш, а ракета ляціць у паветры, — выясніў Кастусь.

— Гэта правільна, — згадзіўся Максім. — У паветры яно лягчэй. Верабей малы, а як ляціць — каня апярэдзіць.

— Першым чынам, на ракету грошы патрэбны. Як збярэм складчыны з усёй вёскі, тады пачнем будаваць. На пачатак, думаю, тысячу злотых хопіць, — агітаваў Кастусь.

Максім ссунуў шапку на патыліцу, а пасля сказаў:

— Сотню далі б — па залатоўцы з хаты, а тысячу — многа.

— За залатоўку цябе і аўтобус не завязе. На адну фанеру сотняў пяць пойдзе, — запярэчыў Кастусь.

— Гэтая ракета будзе драўлянай? — пацікавілася Луша.

— Фанерная і абабітая бляхай, а газавая камера будзе з жалеза, — растлумачыў Кастусь.

— За тысячу не зробім, бляха падаражэла, а што ў калектыве сіла — гэта правільна, лепш калектыўна прапіць гэтую тысячку, — зрабіў прапанову Максім.

— Каламут проста атрымаўся, мае мілыя, лепш да варожкі схадзіць, як там карта ўпадзе на гэтую ракету, — сказала цётка Лушка, злажыўшы рукі на жываце.

— Эх, цемната беспрасветная, эксперымент вам паказаў, гною маеце пад дастаткам, а мазгоў на такія справы ў вас замала, — закончыў раззлаваны Кастусь і выйшаў.

— Як бачыце, нашу вёску на прынаду не возьмеш. Зараз многія бадзяюцца па вёсках і абяцаюць усялякія цуды рабіць. Даверлівыя людзі грошы ім даюць, а пасля пераконваюцца, што праляцелі грошыкі без следу, як ракета па небе.

Дзядзька Лявон

Агенства гумару і сатыры паведамляе

Войшкі, Бельскі павет. Звыш 100 гаспадароў (столькі налічвае ўся вёска) з нецярплівасцю чакаюць на добрага дзядзьку, які ачысціў бы ў вёсцы супрацьпажарны басейн. Нецярплівасць іх усё ўзрастае па меры таго, як набліжаюцца спякотныя дні, буры і навальніцы з перунамі. Гэта зусім абгрунтавана. У мінулым годзе вёска ад перуноў гарэла 2 разы. А гасіць не было чым. У супрацьпажарным басейне замест вады знаходзіцца склад паржавелага ламачча, дохлых катоў і ім падобных рэчаў. Вады ў ім — на лякарства.

Адразу на другі дзень пасля кожнага пажару, жыхары Войшкаў на чале са сваім солтысам Рыгорам Міцюком, як звычай, збяруцца каля «басейна» (чытай сметніка) паспачуваюць яго засмечанай долі і разыходзяцца аж да наступнага пажару.

Некаторыя, больш цвярозыя розумы ў вёсцы цвердзяць, што для грунтоўнай ачысткі гэтага басейна хапіла б усяго толькі 30 пар працадольных рук і некалькі гадзін добрай ахвоты. Але ў Войшках грамадскай працы (хаця б яна і на карысць іх вёскі) вельмі не любяць. Словы «грамадскі чын» тут зусім нязнаныя, чужыя.

Вось таму ў Войшках з такой нецярплівасцю чакаюць на добрага дзядзьку.

Паспачувайце ім, добрыя людзі!

(вб)

Так выглядае супрацьпажарны басейн у Войшках.

Спрытны гаспадар

Аднойчы старшыня ГРН адмовіўся выканаць просьбу аднаго гаспадара. Назаўтра гаспадар прыходзіць і дзякуе старшыні.

— За што ж ты мне дзякуеш? — здзіўлена пытае старшыня? — Я ж на тваю просьбу адказаў адмоўна.

— Вось за гэта я і дзякую, — адказаў гаспадар. — Адмаўляючы вы сэканомілі мне шмат коштаў, якія трэба было б выдаць дзеля паспеху справы.

Старшыня засмяяўся. Ды так яму спадабаўся спрыт гаспадара, што прыняўся як найхутчэй залатвяць гаспадараву просьбу.

Віктар Стэльмашук
в. Дубляны

Эканомная жонка

Грамадзянін Янка, каб урачыста адзначыць дзень сваіх імянін, рашыў дапамагчы жонцы ў падрыхтоўцы закускі, прыкмеціўшы, што жонка ўвіхаецца ля гускі, заўважыў:

— Гэта зусім малая гуска, яе не хопіць для ўсіх нашых гасцей.

— Хопіць. Малая то малая, але, ведаеш, ужо нясвежая.

В. Савіцкі і Ясюкевіч
Гарадок

Неспадзявана

Аднойчы сталяры рабілі хату. У іх была старая і новая піла. Старая піла недзе прапала. Адзін са сталяроў пытае ў другога:

— Дзе старая піла?

У той час праходзіла побач старая п'яная баба. Яна і абурылася.

— Дзе піла, то піла, абы напілася, — злосна агрызнулася сталяру.

Зіна Карповіч
в. Страшава

У судзе

Суддзя спытаў жанчыну, колькі ёй год.

— Дваццаць восем, — адказала жанчына.

— Восем год таму вы таксама гаварылі.

— Ці вы хочаце, каб я штодзень інакш гаварыла?

Аватоль Харкевіч
в. Новае Ляўкова

Андрэй Беразавец

Еўрапеец

За акном стаяла веснавая раніца. Сонца паволі паднімалася ў верхавіны старых вязоў, праз якія ледзь прабіраўся далікатны праменьчык і, даляцеўшы да майго акна, іграў весела на белым баку печы. Зялёныя лісткі дрэў пачыналі развівацца, апранаючы прыроду. На двары стаяў гоман ад цвірканя вераб'ёў і шпакоў, які часта перарываўся клекатам бусла.

— Вось прыгожая пара прыйшла, — думаў я сабе, лежачы на ложку. У такі час трэба было б падумаць сур'ёзна аб нечым, а асабліва аб перамене стылю свайго жыцця, свайго адзіноцтва. Эх, каб чарадзейскі пярсцёнак перанёс мяне ў тую краіну, дзе дзяўчаты расплываліся б ад аднаго позірку на маю прыгожую постаць! Эх, жыццё ты наша, беднае і абмануто!

Канчаткова махнуўшы рукою на ўсё, нацягнуў зноў коўдру, выабразіўшы поўнач. Чым гэтак жыць, то лепш спаць. Ноч аднак прыгажэйшая.

Праз хвіліну скрыпнулі ціха дзверы і ў пакой увайшоў бацька.

— Ну, пара ўставаць, Сцяпан. На двары поўдзень — прагаварыў грубым басам.

Я ляніва пацягнуўся некалькі разоў, адкінуўшы коўдру, і пачаў праціраць вочы.

— Што, сапраўды поўдзень? Ну і час бяжыць. Тата, а дзе нагавіцы? — спытаў я ў побач стаячага бацькі. Паклаў на лаву і як пад зямлю праваліліся!

Бацька хмура паглядзеў на мяне і прагрымеў з гневам:

— Жаніцца хочаш, а нагавіцы ў бацькі пытаеш Кавалер!

Я, аглушаны словамі бацькі, пераварочваў усю вопратку, ляжаўшую спакойна ў закутках пакоя. Нарэшце ўбачыў як пад лавай звярнуўшыся ў клубок, на нагавіцах спакойна спаў Бобік. Са злосцю схапіўшы за калошу, працягнуў Бобіка па хрыбце. Сабака, пачуўшы небяспеку на ўласнай скуры і заска-

(Працяг на стар. 5).

Вернасць да гроба вядомаи асобе «Камсамольская Праўда»